तैत्तिरीय संहिता 1

॥ तैत्तिरीय संहिता॥

॥द्वितीयः प्रश्नः॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां प्रथमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः॥

आपं उन्दन्तु जीवसं दीर्घायुत्वाय वर्चम् ओषंधे त्रायंस्वैन् इ स्विधिते मैन है हिश्सीर्देवश्रूरेतानि प्र वंपे स्वस्त्युत्तराण्यशीयाऽ-ऽपों अस्मान्मातरः शुन्धन्तु घृतेनं नो घृतपुर्वः पुनन्तु विश्वमस्मत्प्र वंहन्तु रिप्रमुदाँभ्यः शुचिरा पूत एमि सोमंस्य तुनूरंसि तुनुवं मे पाहि महीनां पयोऽसि वर्चोधा असि वर्चो (१)

मियं धेहि वृत्रस्यं क्नीनिकाऽसि चक्षुष्पा असि चक्षुंमें पाहि चित्पतिस्त्वा पुनातु वाक्पतिस्त्वा पुनातु देवस्त्वां सिवता पुनात्वच्छिंद्रेण पिवत्रंण वसोः सूर्यस्य रिष्मिभिस्तस्यं ते पिवत्रपते पिवत्रंण यस्मै कं पुने तच्छिकयमा वो देवास ईमहे सत्यंधर्माणो अध्वरे यद्वों देवास आगुरे यिज्ञंयासो हवांमह् इन्द्रांग्नी द्यावांपृथिवी आपं ओषधीस्त्वं दीक्षाणामिधंपितरसीह मा सन्तं पाहि॥ (२)

वर्च ओषधीरुष्टो चं॥-----[१]

आकूँत्यै प्रयुजेऽग्नये स्वाहां मेधायै मनसेऽग्नये स्वाहां दीक्षायै तपंसेऽग्नये स्वाहा सरंस्वत्ये पूष्णेंऽग्नये स्वाहाऽऽपों देवीर्बृहतीर्विश्वशम्भुवो द्यावांपृथिवी उर्वन्तरिक्षं बृह्स्पतिनीं ह्विषां वृधातु स्वाहा विश्वे देवस्यं नेतुर्मर्तोऽवृणीत सख्यं विश्वे राय रंभे ते मां (३) पातुमाऽस्य युज्ञस्योद्दर्च इमां धियु शिक्षंमाणस्य देव ऋतुं

दक्षं वरुण सर्शिशाधि ययाऽति विश्वां दुरिता तरेम सुतर्माणुमधि नाव र रुहेमोर्गस्याङ्गिरस्यूर्णम्रदा ऊर्जं मे यच्छ पाहि मा मा मां हि॰सीर्विष्णोः शर्मास शर्म यर्जमानस्य शर्म मे यच्छ नक्षंत्राणां माऽतीकाशात् पाहीन्द्रस्य योनिरसि (४)

मा मां हि सीः कृष्ये त्वां सुसुस्यायें सुपिप्पलाभ्यस्त्वौषं-धीभ्यः सूपस्था देवो वनस्पतिंरूर्ध्वो मां पाह्योदचः स्वाहां यज्ञं मनंसा स्वाहा द्यावांपृथिवीभ्याङ् स्वाहोरोर्न्तरिक्षाथ्स्वाहां युज्ञं

वातादा रंभे॥ (५)

दैवीं धियं मनामहे सुमृडीकामभिष्टंये वर्चोधां यज्ञवाहस ५ सुपारा नो असद्वर्शे। ये देवा मनोजाता मनोयुर्जः सुदक्षा दक्षंपितारस्ते नंः पान्तु ते नोंऽवन्तु तेभ्यो नमस्तेभ्यः स्वाहाऽग्ने त्व॰ सु जांगृहि वय॰ सु मंन्दिषीमहि गोपाय नंः स्वस्तयें प्रबुधे नः पुनर्ददः। त्वमंग्ने व्रतपा असि देव आ मर्त्येष्वा। त्वं (६)

यज्ञेष्वीड्यं ॥ विश्वे देवा अभि मा माऽवंवृत्रन् पूषा सन्या सोमो राधंसा देवः संविता वसौर्वसुदावा रास्वयंथ्सोमाऽऽभूयों भर मा पृणन्यूर्त्या वि रांधि माऽहमायुंषा चन्द्रमंसि मम् भोगांय भव वस्त्रमसि मम् भोगांय भवोस्राऽसि मम् भोगांय भव हयोंऽसि मम भोगांय भव (७)

छागोंऽसि मम् भोगांय भव मेषोंऽसि मम् भोगांय भव वायवैं त्वा वर्रुणाय त्वा निर्ऋत्यै त्वा रुद्रायं त्वा देवीरापो अपां नपाद्य ऊर्मिर्हं विष्यं इन्द्रियावौन्मदिन्तं मस्तं वो माऽवंक्रमिष्मच्छिन्नं तन्तुं पृथिव्या अनुं गेषं भद्राद्भि श्रेयः प्रेहि बृह्स्पितैः पुरपृता ते अस्त्वथेमवं स्य वर् आ पृथिव्या आरे शत्रूं कृणुिह् सर्ववीर एदमंगन्म देवयर्जनं पृथिव्या विश्वे देवा यदर्जुषन्त पूर्व ऋख्सामाभ्यां यर्जुषा सन्तरंन्तो रायस्पोषेण सिम्षा मंदेम॥ (८)

आ त्वर हयोंऽसि मम् भोगांय भव स्य पश्चंविरशतिश्च॥———[३]

इयं ते शुक्र त्नूरिदं वर्चस्तया सं भेव आजं गच्छु जूरेसि धृता मनंसा जुष्टा विष्णंवे तस्याँस्ते स्त्यसंवसः प्रस्वे वाचो यन्त्रमंशीय स्वाहां शुक्रमंस्यमृतंमिस वैश्वदेव हिवः सूर्यस्य चक्षुराऽरुंहम्ग्नेरक्षणः क्नीनिकां यदेतंशिभिरीयंसे आजंमानो विपश्चिता चिदंसि मनाऽसि धीरेसि दक्षिणा- (९)

ऽसि युज्ञियांऽसि क्षृत्रियाऽस्यदितिरस्युभ्यतःशीर्ष्णी सा नः सुप्रांची सुप्रंतीची सं भव मित्रस्त्वां पृदि बिधातु पूषाऽध्वंनः पात्विन्द्रायाध्यंक्षायानुं त्वा माता मन्यतामनुं पिताऽनु भाता सग्भ्योऽनु सखा सयूँथ्यः सा देवि देवमच्छेहीन्द्रांय सोम र रुद्रस्त्वाऽऽवंतियतु मित्रस्यं पृथा स्वस्ति सोमंसखा पुन्रेहिं सह रय्या॥ (१०)

वस्त्र्यंसि रुद्राऽस्यदितिरस्यादित्याऽसिं शुक्राऽसिं चुन्द्राऽसि बृहस्पतिंस्त्वा सुम्ने रंण्वतु रुद्रो वसुंभिरा चिकेतु पृथिव्यास्त्वां

बृह्स्पातस्त्वा सुम्न रण्वतु रुद्रा वसुाभुरा चिकतु पृथिव्यास्त्वा मूर्धन्ना जिंघर्मि देवयर्जन् इडांयाः पदे घृतवंति स्वाहा परिलिखित्र् रक्षः परिलिखिता अरांतय इदम्हर रक्षंसो ग्रीवा अपि कृन्तामि योंऽस्मान् द्वेष्टि यं चं वयं द्विष्म इदमंस्य ग्रीवा (११)

अपिं कृन्ताम्यस्मे रायस्त्वे रायस्तोते रायः सं देवि देव्योर्वश्यां पश्यस्व त्वष्टीमती ते सपेय सुरेता रेतो दर्धांना वीरं विदेय तर्व सुन्दिशि माऽह र रायस्पोर्षण वि योषम्॥ (१२)

सुन्दिश् माऽह १ रायस्पोषेण वि योषम्॥ (१२)
अस्य भ्रीवा एकान्रतिर्श्यवी॥———[५]
अर्थ्युनो ते अर्थ्युः पृच्यतां पर्रुषा पर्रुगन्धस्ते कार्ममवतु

अर्शुना त अर्शुः पृच्यता परुषा परुग्नस्त काममवतु मदांय रसो अच्यंतोऽमात्योंऽसि शुक्रस्ते ग्रहोऽभि त्यं देवर संवितारंमूण्योः क्विकंतुमर्चाम स्त्यसंवसर रब्धाम्भि प्रियं मृतिमूर्ध्वा यस्यामित्भा अदिद्युत्थ्सवीमिन् हिरंण्यपाणिरिममीत सुक्रतुः कृपा सुवंः। प्रजाभ्यंस्त्वा प्राणायं त्वा व्यानायं त्वा प्रजास्त्वमनु प्राणिहि प्रजास्त्वामनु प्राणन्तु॥ (१३)

सोमं ते क्रीणाम्यूर्जस्वन्तं पर्यस्वन्तं वीर्यावन्तमभिमाति-इर् शुक्रं ते शुक्रेणं क्रीणामि चन्द्रं चन्द्रेणामृतममृतेन

षाह ५ शुक्रं ते शुक्रेणं क्रीणामि चन्द्रं चन्द्रेणामृतंममृतंन सम्यत्ते गोर्स्मे चन्द्राणि तपंसस्तनूरंसि प्रजापंतेर्वर्णस्तस्यांस्ते सहस्रपोषं पुष्यंन्त्याश्चर्मेणं पृश्नां क्रीणाम्यस्मे ते बन्धुर्मियं ते रायः श्रयन्ताम्स्मे ज्योतिः सोमविक्रियिणि तमो मित्रो न एहि सुमित्रधा इन्द्रंस्योरु मा विश् दक्षिणमुशत्रुशन्त ६ स्योनः स्योन ६ स्वान् भ्राजाङ्कारे बम्भारे हस्त सुहंस्त कृशांनवेते वेः सोमक्रयंणास्तान्रंक्षध्वं मा वो दमन्न॥ (१४)

उदायुंषा स्वायुषोदोषंधीना १ रसे नोत्पर्जन्यंस्य शुष्मेणोदंस्था-ममृता १ अन्। उर्वन्तिरंक्षमिन्वहादित्याः सदोऽस्यदित्याः सद

ममृता अन्। उवन्तारक्षमान्बह्यादत्याः सदाऽस्यादत्याः सद् आसीदास्तंभ्राद्यामृष्भो अन्तरिक्षमिमीत वरिमाणं पृथिव्या आसीदद्विश्वा भुवनानि सम्प्राड्विश्वत्तानि वर्रणस्य व्रतानि वर्नेषु व्यन्तरिक्षं ततान् वाजमर्वथ्सु पयो अघ्नियासं हृथ्स् (१५)

ऋतुं वर्रुणो विक्ष्वंग्निं दिवि सूर्यमदधाथसोम्मद्रावुदुत्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवंः। दृशे विश्वाय सूर्यम्॥ उस्रावेतं धूर्षाहावनुश्रू अवीरहणौ ब्रह्मचोदेनौ वर्रणस्य स्कम्भेनमसि वर्रणस्य स्कम्भुसर्जनमसि प्रत्यंस्तो वर्रणस्य पार्शः॥ (१६)

हृथ्सु पश्चंत्रिश्शच।

[۷

प्रच्यंवस्व भुवस्पते विश्वांन्यभि धामांनि मा त्वां परिप्री विद्नमा त्वां परिप्निथनों विद्नमा त्वा वृकां अघायवो मा गंन्ध्वों विश्वावंसुरा दंघच्छोनो भूत्वा परां पत् यजंमानस्य नो गृहे देवैः सईस्कृतं यजंमानस्य स्वस्त्ययंन्यस्यिष पन्थांमगस्मिह स्वस्तिगामनेहसं येन विश्वाः परि द्विषों वृणिक्तं विन्दते वसु नमों मित्रस्य वर्णपस्य चक्षंसे महो देवाय तद्दतर संपर्यत द्रेदृशे देव-जांताय केतवे दिवस्पुत्राय सूर्याय शरसत् वरुणस्य स्कम्भनमिस वरुणस्य स्कम्भसर्जनमस्युन्मंक्तो वरुणस्य पाशंः॥ (१७)

अग्नेरांतिथ्यमंसि विष्णंवे त्वा सोमंस्याऽऽतिथ्यमंसि विष्णंवे त्वाऽतिथेरातिथ्यमंसि विष्णंवे त्वाऽग्नयें त्वा रायस्पोषदाव्ये विष्णंवे त्वा श्येनायं त्वा सोम्भृते विष्णंवे त्वा या ते धामांनि ह्विषा यजंन्ति ता ते विश्वां परिभूरंस्तु युज्ञं गंयस्फानः प्रतरंणः सुवीरो-

ऽवीरहा प्र चेरा सोम् दुर्यानदित्याः सदोऽस्यदित्याः सद् आ (१८) सीद् वर्रुणोऽसि धृतव्रंतो वारुणमंसि शंयोर्देवाना र्स्सख्यान्मा देवानामपसंश्छिथ्स्मह्यापंतये त्वा गृह्णामि परिपतये त्वा गृह्णामि तनूनभ्रं त्वा गृह्णामि शाक्नुरायं त्वा गृह्णामि शक्नुन्नोजिंष्ठाय त्वा गृह्णाम्यनांधृष्टमस्यनाधृष्यं देवानामोजोंऽभिशस्तिपा अनिभिशस्ते-ऽन्यमन् मे दीक्षां दीक्षापंतिर्मन्यतामनु तप्स्तपंस्पित्रश्चंसा सत्यमुपं गेष स्विते मां धाः॥ (१९)

अर्शुर रेशुस्ते देव सोमाऽऽप्यायतामिन्द्रांयैकधन्विद् आ तुभ्यमिन्द्रंः प्यायतामा त्वमिन्द्रांय प्यायस्वाऽऽ प्यायय सर्खीन्थ्सन्या मेधयां स्वस्ति तें देव सोम सुत्यामंशीयेष्टा रायः

प्रेषे भगांयुर्तमृंतवादिभ्यो नमों दिवे नमः पृथिव्या अग्ने व्रतपते त्वं व्रतानां व्रतपंतिरिस् या ममं तुन्रेषा सा त्विय (२०) या तवं तुन्रिय सा मियं सह नौ व्रतपते व्रतिनौर्वतानि या वे भगे किया तुनस्तरां नः पादि तस्याम्वे स्वाहा या वे भगे

ते अग्रे रुद्रिया तनूस्तयां नः पाहि तस्यांस्ते स्वाहा या ते अग्रे-ऽयाश्या रंजाश्या हंराश्या तनूर्वर्षिष्ठा गह्वरेष्ठोग्रं वचो अपावधीं त्वेषं वचो अपावधीं स्वाहां॥ (२१)

त्वियं चत्वारि्र्शचं॥———[११]

वित्तायंनी मेऽसि तिक्तायंनी मेऽस्यवंतान्मा नाथितमवंतान्मा व्यथितं विदेरिग्नर्नभो नामाग्ने अङ्गिरो यौऽस्यां पृथिव्यामस्याऽऽयुंषा नाम्नेहि यत्तेऽनांधृष्टं नामं यज्ञियं तेन त्वाऽऽद्धेऽग्ने अङ्गिरो यो द्वितीयस्यां तृतीयंस्यां पृथिव्यामस्याऽऽयुंषा नाम्नेहि यत्तेऽनांधृष्टं

नामं (२२)

यज्ञियं तेन त्वाऽऽदंधे सि॰हीरंसि महिषीरंस्युरु प्रथस्वोरु ते युज्ञपंतिः प्रथतां ध्रुवाऽसिं देवेभ्यः शुन्यस्व देवेभ्यः शुम्भस्वेन्द्रघोषस्त्वा वसुंभिः पुरस्तौत्पातु मनोजवास्त्वा पितृभिर्दक्षिणतः पांतु प्रचेतास्त्वा रुद्रैः पश्चात्पांतु विश्वकंर्मा त्वा-ऽऽदित्यैरुंत्तर्तः पांतु सिर्हीरंसि सपत्रसाही स्वाहां सिर्हीरंसि सुप्रजाविनः स्वाहां सि ५ ही- (२३)

-रंसि रायस्पोषवनिः स्वाहां सि॰हीरंस्यादित्यवनिः स्वाहां सि इहीरस्या वंह देवान्देवयते यर्जमानाय स्वाहा भूतेभ्यंस्त्वा विश्वायुरिस पृथिवीं हर्इ ध्रुविक्षिदेस्यन्तरिक्षं हरहाच्युतिक्षदेसि दिवं द॰हाग्नेर्भस्मांस्यग्नेः पुरीषमसि॥ (२४)

नामं सुप्रजाविनः स्वाहां सि्र्हीः पश्चंत्रिश्शव॥=====[१२]

युअते मनं उत युंअते धियो विप्रा विप्रंस्य बृह्तो विपृश्चितः। वि होत्रां दधे वयुनाविदेक इन्मही देवस्यं सवितुः परिष्टुतिः॥ सुवाग्देव दुर्या आ वंद देवश्रुतौ देवेष्वा घोषेथामा नो वीरो जांयतां कर्मण्यों य॰ सर्वेऽनुजीवांम् यो बंहूनामसंद्वशी। इदं विष्णुर्वि चंक्रमे त्रेधा नि दंधे पुदम्। समूंढमस्य (२५)

पारसुर इरावती धेनुमती हि भूतर सूयवसिनी मनवे यशस्यैं। व्यंस्कभ्राद्रोदंसी विष्णुंरेते दाधारं पृथिवीमभितों मयूखैं:॥ प्राची प्रेतमध्वरं कृत्पर्यन्ती ऊर्ध्वं युज्ञं नयतं मा जीह्वरत्मत्रं रमेथां वर्ध्मन्पृथिव्या दिवो वां विष्णवृत वां पृथिव्या महो वां विष्णवृत वाऽन्तरिक्षाद्धस्तौं पृणस्व बहुभिवस्वैरा प्र यंच्छ (२६)

दक्षिणादोत स्व्यात्। विष्णोर्नुकं वीर्याणि प्र वीचं यः पार्थिवानि विमुमे रजार्स्स यो अस्कंभायदुत्तंरर स्थस्थं विचक्रमाणस्रोधोरुगायो विष्णो र्राटमिस् विष्णोः पृष्ठमंसि विष्णोः स्वर्शे स्थो विष्णोः स्यूरंसि विष्णोर्धुवमंसि वैष्णवमंसि विष्णंव त्वा॥ (२७)

अस्य युच्छेकात्रपंतारि<u>र्</u>श्यमं॥——[१३] कृणुष्व पाजुः प्रसितिं न पृथ्वीं याहि राजेवामेवार इभेन।

तृष्वीमनु प्रसितिं द्रूणानोऽस्तांसि विध्यं रक्षसस्तिपिष्ठैः॥ तवं भ्रमासं आशुया पंतन्त्यनं स्पृश धृषता शोशंचानः। तपूर्ंष्यग्ने जुह्वां पत्ङ्गानसंन्दितो वि सृंज विष्वंगुल्काः॥ प्रति स्पशो वि सृंज तूर्णिंतमो भवां पायुर्विशो अस्या अदंब्धः। यो नों दूरे अघशर्रसो (२८)

यो अन्त्यग्रे मार्किष्टे व्यथिरा देधर्षीत्। उदंग्ने तिष्ठ् प्रत्याऽऽतंनुष्व न्यंमित्रार्थ ओषतात्तिग्महेते। यो नो अरांतिर समिधान चुक्रे नीचा तं धंक्ष्यत्सं न शुष्कम्॥ ऊर्ध्वो भंव प्रतिं विध्याध्यस्मदाविष्कृंणुष्व दैव्यान्यग्ने। अवं स्थिरा तंनुहि यातुजूनां जामिमजामिं प्र मृंणीहि शत्रून्ं॥ स ते (२९)

जानाति सुमृतिं यंविष्ठ् य ईवंते ब्रह्मणे गातुमैरंत्। विश्वांन्यस्मे सुदिनांनि रायो द्युम्नान्ययों वि दुरों अभि द्यौंत्॥ सेदंग्ने अस्तु सुभगंः सुदानुर्यस्त्वा नित्येन ह्विषा य उक्थेः। पिप्रीषित् स्व आयुंषि दुरोणे विश्वेदंस्मे सुदिना साऽसंदिष्टिः॥ अर्चामि ते सुमृतिं घोष्यविष्सं ते वावातां जरता- (३०)

मियङ्गीः। स्वश्वांस्त्वा सुरथां मर्जयेमास्मे क्षुत्राणिं धारयेरनु द्यून्॥ इह त्वा भूयां चरेदुप् त्मन्दोषांवस्तर्दीदिवाश्समनु द्यून्। कीडंन्तस्त्वा सुमनंसः सपेमाभि द्युम्ना तंस्थिवाश्सो जनांनाम्॥ यस्त्वा स्वश्वः सुहिर्ण्यो अग्न उपयाति वसुंमता रथेन। तस्यं त्राता भवस्व तस्य सखा यस्तं आतिथ्यमांनुषग्जुजोषत्॥ महो रुजामि (३१)

बुन्धुता वचोभिस्तन्मां पितुर्गोतंमादिन्वयाय॥ त्वं नो अस्य वचंसिश्चिकिद्धि होतेर्यविष्ठ सुऋतो दमूनाः॥ अस्वप्रजस्तरणंयः सुशेवा अतंन्द्रासोऽवृका अश्रमिष्ठाः। ते पायवंः सुप्रियंश्चो निषद्या-ऽग्ने तवं नः पान्त्वमूर॥ ये पायवो मामतेयं ते अग्ने पश्यंन्तो अन्धं दुंरितादरंक्षन्। रुरक्ष तान्थ्सुकृतो विश्ववेदा दिफ्सन्त इद्रिपवो ना हं (३२)

देभुः॥ त्वयां वय र संधन्यंस्त्वोतास्तव प्रणीत्यश्याम् वाजान्।

उभा शश्सां सूदय सत्यतातेऽनुष्टुया कृंणुह्यह्रयाण॥ अया तें अग्ने समिधां विधेम् प्रति स्तोम श्रम्यमानं गृभाय। दहाशसों रक्षसंः

पाह्यंस्मान्द्रुहो निदोऽमित्रमहो अवद्यात्॥ रक्षोहणं वाजिनमाऽ-ऽजिंघर्मि मित्रं प्रथिष्टमुपं यामि शर्म। शिशांनो अग्निः ऋतुंभिः समिद्धः स नो दिवा (३३)

स रिषः पांतु नक्तम्॥ वि ज्योतिषा बृह्ता भाँत्यग्निराविर्विश्वांनि कृणुते महित्वा। प्रादेवीर्मायाः संहते दुरेवाः शिशीते शङ्गे रक्षंसे विनिक्षे॥ उत स्वानासो दिविषंन्त्वग्नेस्तिग्मायुंधा रक्षंसे हन्तवा उं।

विनिक्षे॥ उत स्वानासी दिविषन्त्वग्नीस्तुग्मायुधा रक्षस् हन्तवा उ। मदे चिदस्य प्ररुजन्ति भामा न वरन्ते परिबाधो अदेवीः॥ (३४)
अध्यर्थसः स ते जरतार रुजामि ह दिवैकंचलारिश्यवा

This PDF was downloaded from http://stotrasamhita.github.io.

GitHub: http://stotrasamhita.github.io | http://github.com/stotrasamhita

Credits: http://stotrasamhita.github.io/about/